

Voeding van het konijn

Informatieblad

Dit informatieblad is ontwikkeld om dierenartsen en dierenartsassistenten te voorzien van de benodigde kennis om huisdierigenaren te kunnen adviseren over de meest geschikte voeding voor hun konijn. Het voeren van een nutritioneel uitgebalanceerde voeding draagt bij aan de gezondheid van de konijnen die aan uw zorg worden toevertrouwd.

Voeding en gezondheid

In elk dier kunnen voedingstekorten leiden tot specifieke gezondheidsproblemen. Dit gaat zeker op voor het konijn.

Vezels

Vezels zijn het belangrijkste onderdeel van de voeding van het konijn.

Het type, de lengte en kwaliteit van de vezel zijn allemaal belangrijk. Vezels sturen het complexe maagdarmkanaal van het konijn aan en zijn onmisbaar voor een gezond maagdarmsysteem. Te weinig vezels of een gebrek aan kwaliteit kunnen leiden tot diarree of stil komen te liggen van het maagdarmkanaal. Vezels zijn ook belangrijk voor de natuurlijke gebitsslijtage en helpen pijnlijke gebitsproblemen voorkomen.

Zonder overdrijven kan gesteld worden dat vezels hét belangrijkste bestanddeel zijn in de voeding van het konijn.

Voedingsstoffen

Naast vezels zijn er nog een aantal andere voedingsstoffen belangrijk in de voeding van het konijn. Bijvoorbeeld vitamine C, vitamine E en calcium zijn nodig om problemen met respectievelijk de bloedvaten, de spieren en het zenuwstelsel te voorkomen. Echter, een teveel aan bepaalde voedingsstoffen kan net zo schadelijk zijn als een tekort. Met name calcium moet in de juiste balans aanwezig zijn, want een overmaat aan dit mineraal kan leiden tot 'blaas-sludge' en blaasstenen.

Obesitas (zwaarlijvigheid)

Het aantal konijnen dat als huisdier gehouden wordt, stijgt nog steeds. Het kiezen van de juiste voeding is belangrijk om overgewicht te voorkomen en te bestrijden.

Sommige commercieel verkrijgbare voedingen bevatten een onnodig hoog gehalte aan suikers om de smakelijkheid te

verhogen. Dit kan leiden tot:

- Cariës ('gaatjes'), wat uiteindelijk kan leiden tot gebitsproblemen als gevolg van door pijn veroorzaakte onevenwichtige gebitsslijtage.
- Overeten, vanwege de hoge smakelijkheid en een gebrek aan andere activiteiten, leidend tot obesitas
- Verhoogde kans op perianale bevuilding ('plakpoep'), omdat de caecotrofen niet meer opgegeten worden

Kortom, het is belangrijk een voeding te geven die deze problemen voorkomt, en die geen extra suiker bevat om de smakelijkheid en voedselopname te verhogen.

Daarnaast geven veel eigenaren hun huisdier zetmeelrijke groenten en fruit als extraatje. Deze extraatjes kunnen beter vermeden worden bij konijnen die lijden aan overgewicht.

Het natuurlijke dieet

Wilde konijnen eten graag jonge, verse grassoorten, onkruid, kruiden, scheuten, plantenwortels en twijgjes en de bast van struiken, bosjes en bomen. Ook tuinplanten worden gezien als versnapering, soms tot wanhoop van de tuinier!

Deze natuurlijke variatie is niet zo eenvoudig na te bootsen bij het gezelschapskonijn en er moet met een aantal punten rekening gehouden worden, alvorens het natuurlijke dieet van wilde konijnen te adviseren aan een eigenaar van een huiskonijn:

- De beschikbaarheid van een goede kwaliteit natuurlijke, jonge grassen, planten en basten
- De eigenaar moet weten wat hij voert, om voedingstekorten te vermijden en planten die mogelijk toxinen bevatten.
- Gemak voor de eigenaar
- De kans op selectief eetgedrag
- Overmatige hoeveelheid, ongeschikte 'extraatjes' die kunnen leiden tot obesitas

In een ideale wereld is het natuurlijke dieet zonder twijfel de beste keuze. Echter, in realiteit is het bijna onmogelijk voor een eigenaar om op deze wijze aan de voedingsbehoeften van het konijn te voldoen.

Het praktische alternatief

Hoewel over het algemeen een voeding op basis van een hoogwaardige kwaliteit hooi wordt geadviseerd, bevatten veel commercieel verkrijgbare producten hooi dat later in het seizoen gemaaid is, op het moment dat de voedingswaarde van het hooi lager is en het gehalte aan niet-verteerbaar lignine hoger. Dit hooi is daarmee ongeschikt als complete voeding voor het konijn.

Een mono-component dieet gebaseerd op een uitstekende kwaliteit hooi en met een hoog vezelgehalte kan het gezelschapskonijn voorzien van een complete en uitgebalanceerde voeding. Volg daarbij de richtlijnen op de verpakking om te voorkomen dat het konijn overvoerd wordt en last krijgt van overgewicht.

Deze voeding behoort gepaard te gaan met een vrije beschikking (ad libitum) over hooi, zodat het natuurlijk foeragegedrag gestimuleerd wordt en de natuurlijke gebitsslijtage bevordert. Verse kruiden en groenten kunnen als extraatje gegeven worden en bieden afwisseling en extra stimulatie.

Wat zijn “monocomponente voedingen”?

Monocomponente voedingen zijn geëxtrudeerde, gepelleteerde of gebakken brokjes met in elk brokje de juiste hoeveelheid voedingsstoffen die het konijn nodig heeft. Hierdoor wordt selectief eten voorkomen en krijgt het konijn gegarandeerd een uitgebalanceerde voeding.

Sommige monocomponente voedingen zijn compleet en specifiek samengesteld om aan alle soort-specifieke voedingsbehoeften van het dier te voldoen, terwijl andere complementair zijn en aanvulling behoeven.

Voeding van het konijn *Informatieblad*

Het voeren van kruiden en groenten

Om het konijn variatie en extra stimulatie te bieden, staan hieronder een aantal kruiden en groenten afgebeeld die geschikt zijn als extraatje:

Broccoli

Basilicum

Groene kool

Mint

Peterselie

Radicchio

Waterkers

Paksoi

Sellerieblad

Boerenkool

witlof

Wortelloof

Koriander

Rode bietenloof

Groenten

Konijnvriendelijke groenten zijn eenvoudig verkrijgbaar bij supermarkt of groenteman en moeten altijd gewassen worden, voor ze aan het konijn gegeven worden. Kasgroenten hebben echter niet dezelfde voedingswaarde als de in het wild voorkomende varianten.

Wilde planten

Wanneer er met zorg en kennis van zaken gezocht wordt naar wilde grassen en (on)kruiden, kunnen deze ook toegevoegd worden aan het konijndieet.

- Pluk grassen, kruiden en planten het liefst van plaatsen waar geen wilde konijnen of knaagdieren zitten, om overdracht van ziektes te vermijden.
- Vermijd begroeiing op plaatsen dicht bij wegen, om benzine- en loodintoxicatie te voorkomen.

Eigenaren kunnen natuurlijk ook zelf geschikte planten kweken in hun tuin of vensterbank met konijnvriendelijke zaden.

Fruit

Fruit moet beschouwd worden als een extraatje en mag slechts in beperkte hoeveelheden gevoerd worden. Fruit is namelijk, vanuit het konijn gezien, erg rijk aan enkelvoudige suikers en kan leiden tot maagdarfstoornissen en gebitsproblemen.

Ter info: er zijn ook nog andere planten die giftig zijn voor konijnen!
Controleer dit voordat u ze aan uw konijn geeft

Vezels – het maken van de juiste keuze

Zoals al eerder vermeld, hebben konijnen behoefte aan een hoog vezelgehalte in hun dieet – minstens 12-16% op basis van de droge stof. Echter, er bestaat een groot verschil in kwaliteit tussen de vezels die gebruikt worden in monocomponente konijnenvoedingen.

Alfalfa (luzerne)

Wanneer alfalfa op jonge leeftijd wordt geoogst, vormt het een uitstekende bron van een superieure kwaliteit vezels, met hogere gehalten aan zowel verteerbare als onverteerbare vezels dan gras.

Deze superieure kwaliteit alfalfa wordt gedroogd onder hoge temperaturen (speciale techniek), waarbij de voedingsstoffen ingesloten worden. Dit betekent dat het vroeger geoogst kan worden, voor een nog hogere verteerbaarheid en meer voedingsstoffen, en het konijn een hogere kwaliteit vezels biedt.

Alfalfa maakt deel uit van de vlinderbloemenfamilie (Leguminosae), die in staat zijn stikstof te binden uit de lucht, en deze terug in de grond te brengen. Hierdoor is alfalfa erg rijk aan essentiële aminozuren, de bouwstoffen van eiwitten. Deze eigenschap maakt alfalfa ook een echte bodemverbeteraar in tegenstelling tot granen die de grond uitputten.

De wortels van alfalfa kunnen grote dieptes, tot wel vier meter, bereiken. Hiermee kunnen ze een uitgeputte oppervlakkige bodemlaag ontwijken en mineralen opnemen die zich dieper in de grond bevinden. Deze micronutriënten komen ook beschikbaar voor het konijn, wanneer deze superieure kwaliteit alfalfa als vezelbron wordt gebruikt in een geëxtrudeerde voeding.

De plantenstructuur en het ligninegehalte van alfalfa dragen bij aan de natuurlijke gebitsslijtage. Alfalfa is rijk aan calcium,

wat zorgvuldig wordt gecontroleerd en geoptimaliseerd in een geëxtrudeerde voeding om een gezond skelet en gebit te bevorderen, en een calciumovermaat in de urinewegen te voorkomen. Op deze manier kan het konijn gebruik maken van een natuurlijke bron van calcium.

De juiste verhouding omega-3: omega-6 vetzuren in alfalfa komt overeen met de verhouding in het natuurlijke dieet van het wilde konijn. Daarnaast zouden wilde konijnen normaalgesproken grote hoeveelheden groen ruwvoer consumeren met bèta-caroteen als natuurlijke bron van antioxidanten en vitamine A. Commercieel verkrijgbare hooiproducten die normaalgesproken onder de zon gedroogd worden, zullen lagere gehalten aan natuurlijk bèta-caroteen bevatten.

Alfalfa heeft een grotere buffercapaciteit dan gras, wat bijdraagt aan het reguleren van de zuurgraad in het maagdkanaal. Daarnaast heeft het een prebiotisch effect in de darmen, wat extra bescherming biedt tegen pathogene bacteriën.

Alfalfa is van nature armer aan zetmeel en suikers dan

andere ruwvoerders en helpt daardoor obesitas voorkomen.